

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2021 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΚΑΚΟΥΡΗ ΖΕΤΑ, ΚΟΣΚΙΝΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ, ΓΚΙΟΚΑ ΕΛΙΝΑ, ΛΑΓΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΜΙΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΠΑΡΝΑΣΣΑ ΠΕΝΝΥ, ΠΑΥΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ, ΣΚΟΥΡΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΧΑΤΖΑΚΗ ΔΟΞΑ

A1. Ο συντάκτης θίγει μεταξύ άλλων τις απόψεις των τελειοφοίτων σχετικά με τις δυσκολίες στην επαγγελματική αποκατάστασή τους. Αρχικά, ο πρώτος υποψήφιος υποστηρίζει πως ο ελλιπής επαγγελματικός προσανατολισμός ωθεί τους νέους σε περιζήτητα και κορεσμένα επαγγέλματα με απότοκο την έξαρση της ανεργίας. Η δεύτερη υποψήφια εστιάζει στο αδιέξοδο που βιώνουν οι νέοι σε μια χώρα επαγγελματικά οπισθοδρομική, τη ματαιώση των στόχων τους και τη δυσκολία επαγγελματικής αναρρίχησης. Απόρροια της οικονομικής δυσπραγίας ο συμβιβασμός ή η φυγή τους στο εξωτερικό.

- B1.**
- α. Σωστό
 - β. Σωστό
 - γ. Λάθος
 - δ. Σωστό
 - ε. Λάθος

B2. α.

- Τίτλος με κυριολεκτική χρήση της γλώσσας:

Προβληματισμός των νέων για το επαγγελματικό τους μέλλον.

- Τίτλος με μεταφορική χρήση της γλώσσας:

«Ανασφάλεια» των νέων μπροστά στην επαγγελματική αποκατάσταση.

B2. β. Στο Κείμενο 1 καταγράφονται τα στατιστικά αποτελέσματα μιας έρευνας που έλαβε χώρα με σκοπό την σκιαγράφηση της μελλοντικής πραγματικότητας. Τα τεκμήρια που χρησιμοποιούνται (47% δήλωσε ότι..., το 39% δήλωσε...) στόχο έχουν την ισχυροποίηση των θέσεων του συντάκτη καθώς και την εξασφάλιση πειστικότητας του ισχυρισμού του σχετικά με την αμφιλεγόμενη φυσιολογία του μέλλοντος. Έτσι, αίρονται οι όποιες αντιρρήσεις των αναγνωστών και υιοθετούν την οπτική του γράφοντος. Ομοίως, οι αυτούσιες μαρτυρίες τεσσάρων νέων ανθρώπων που αποτυπώνονται στο Κείμενο 2, λειτουργούν ενισχυτικά στην πρόθεση του συντάκτη να προβληματίσει τον αναγνώστη σχετικά με το αβέβαιο επαγγελματικό μέλλον των νέων στην χώρα μας, οι οποίοι με τρόπο ρεαλιστικό εκφράζουν την ανησυχία τους για την επαγγελματική αποκατάστασή τους. Προσδίδεται αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα καθιστώντας τα νοήματα εύληπτα.

B3. Πρόθεση της συντάκτριας του Κειμένου 1, στην τελευταία παράγραφο (*Όμως το παρόν... να κάνουμε;*) είναι να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες σχετικά με την ανάγκη αντίστασης και αντίδρασης του ανθρώπου στην ζοφερή πραγματικότητα την οποία βιώνει. Για να επιτύχει την πρόθεσή της αυτή κάνει χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου (*δεν μας αποτρέπει, φανταστούμε, σωρεύουμε*), προσδίδοντας στο ύφος του κειμένου συλλογικό και καθολικό πνεύμα συμπεριλαμβάνοντας και τον εαυτό της ανάμεσα στους ανθρώπους εκείνους που ανθίστανται στα προβλήματα, δημιουργώντας μια γέφυρα επικοινωνίας με τον αναγνώστη. Επιπλέον, με την μεταφορική χρήση του λόγου (*το αύριο, από αδιαπέραστο πέπλο, γίνεται πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών, ανάσα προσμονής, αέρα απαντοχής*) προσδίδεται με τρόπο εικονοπλαστικό και παραστατικό η προσπάθεια αισιόδοξης ενατένισης του μέλλοντος από τους ανθρώπους, κινητοποιώντας τα συναισθήματα. Τέλος, η επιλογή του ερωτήματος καταληκτικά στην παράγραφο (*Άλλωστε, τί άλλο μπορούμε να κάνουμε;*) στόχο έχει να προβληματίσει τον αναγνώστη ώστε να καταστεί και ο ίδιος κοινωνός της αισιόδοξης οπτικής που η συντάκτρια υιοθετεί για το μέλλον, προσελκύοντας το ενδιαφέρον του, ενώ το κείμενο αποκτά παραστατικότητα και συναισθηματική φόρτιση.

Γ.

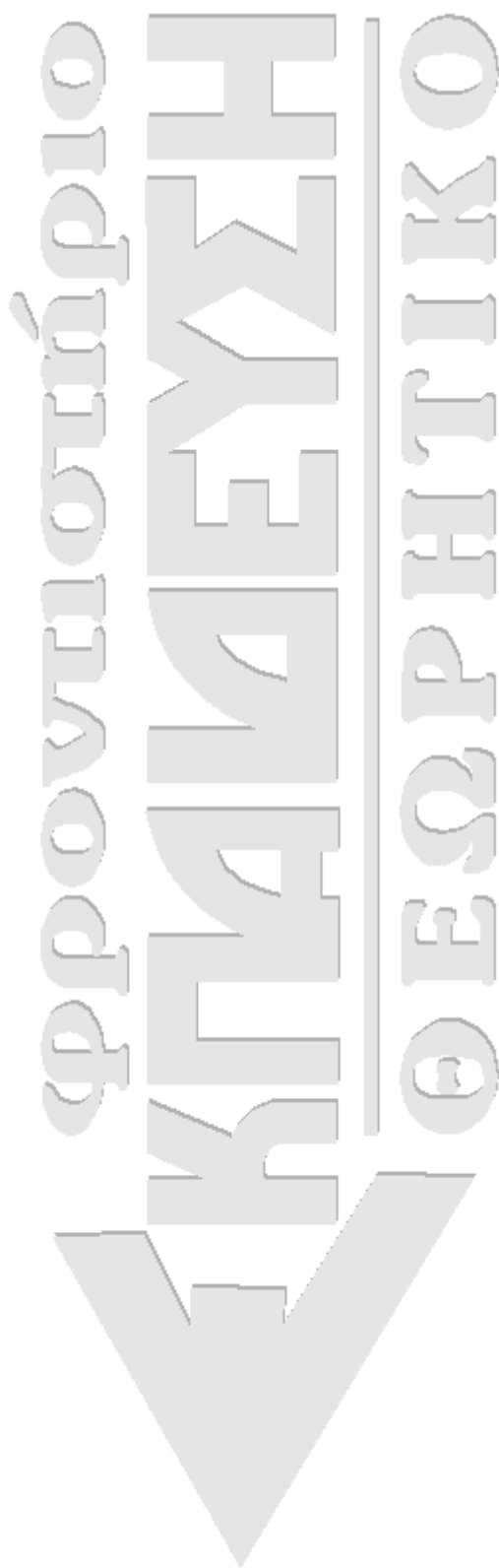
Ο Γκάτσος στον «Σείριο» παρουσιάζει έναν ιδεατό τρόπο ζωής για τους νέους που κατοικούν σ' αυτό το αστέρι αντιπαραβάλλοντάς τον με τα βιώματα των παιδιών που κατοικούν στη Γη. Ειδικότερα στην τρίτη στροφή, μέσω του **ελεύθερου πλάγιου λόγου**, ο δάσκαλος των παιδιών στον Σείριο τους γνωστοποιεί τις συνθήκες διαβίωσης στη Γη με αποτέλεσμα αυτά να συγκινηθούν (τρίτη στροφή). Αυτή η ζωή που παρουσιάζει είναι μια ζωή στην οποία μπορεί να κυριαρχεί η δυστυχία, η αγωνία και ο αγώνας για να επιτύχουν μια ζωή ιδανική. Επιπροσθέτως, με το **επίθετο** «ακούραστοι» (τέταρτος στίχος) που αποδίδεται στη λέξη «κυνηγοί», φαίνεται να αποδίδεται η αέναη προσπάθεια και ο διακαής πόθος των ανθρώπων της Γης να κατακτήσουν την ιδεατή ζωή, γι' αυτό και δεν σταματούν να αγωνίζονται. Τέλος, το ποιητικό υποκείμενο, προκειμένου να αναδείξει την αντικειμενική παρουσίαση της λυπηρής κατάστασης που βιώνουν οι άνθρωποι αξιοποιεί το **γ' πρόσωπο** («λέει», «λένε», «γράφουν», «κεντάνε»).

B' σκέλος > 1^η εκδοχή

Στην κοινωνία των Σείριων θα ήθελα να ζω και εγώ. Μια ζωή γεμάτη ιδανικά, ειρηνική, ξέγνοιαστη, χαρούμενη, καθίσταται μια ποθητή ζωή. Μόνο αυτή θα με οδηγήσει στην υπέρτατη ευδαιμονία, μόνο αυτή θα ολοκληρώσει την προσωπικότητά μου και μπορεί να μετουσιώσει κάθε άνθρωπο σ' ένα Υπέρτατο ον εμφορούμενο από αξίες.

B' σκέλος > 2^η εκδοχή

Στην κοινωνία της Γης θέλω να εξακολουθώ να ζω. Μόνο σε μια κοινωνία με προβλήματα και ανησυχίες η προσωπικότητά μου είναι δυνατόν να γαλουχηθεί και να θωρακιστεί με ανθρωπιστικές αξίες ώστε, γνωρίζοντας το δίκαιο και το άδικο, την ειρήνη και τον πόλεμο, να εκτιμήσει το υπέρτατο αγαθό της ζωής. Τελικά μέσα από τον ζωντανό, καθημερινό αγώνα για την προσέγγιση του ιδεατού θα ολοκληρωθεί η προσωπικότητά μου.

Πρόσθετοι κειμενικοί δείκτες στην τρίτη στροφή:

1. **Αφήγηση** > όλη η τρίτη στροφή που παρουσιάζει τα αίτια συγκίνησης των παιδιών
2. **Υπερβατό σχήμα** > πρόταξη της λέξης «σύμπαντος» για να τονιστεί ότι η γη αποτελεί «αρρώστια και πληγή» όχι μόνο για τα συγκεκριμένα όρια της γης αλλά οι δυσπραγίες του πλανήτη εκτείνονται στον χωροχρόνο
3. **Λέξεις έντονα συναισθηματικά φορτισμένες** > «αρρώστια και πληγή»
4. **Μεταφορικός λόγος** > «του ονείρου κυνηγοί» και «κεντάνε με συνθήματα τους τοίχους»
5. **Άνω και κάτω τελεία** > λειτουργεί ως αντίθεση ανάμεσα στους γήινους που προκαλούν μόνο δυσπραγίες στον πλανήτη και στους γήινους που αποτελούν την ελπίδα μέσω του αγώνα τους για το ιδανικό
6. **Συσσώρευση ρημάτων** > «λένε», «γράφουν», «κεντάνε».

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο σε σχολική εφημερίδα

Πομπός: μαθητές

Αποδέκτες: νέοι (αφού αναφέρεται σε νεανική ιστοσελίδα)

Εισαγωγή στο θέμα: Αναγκαία η εναλλαγή προσώπων (α' και γ' ενικό – πληθυντικό)

Τίτλος: Τα όπλα του νέου σε ένα κόσμο που αλλάζει

Εκκίνηση – αφόρμηση από το κεντρικό νόημα των δύο μη λογοτεχνικών κειμένων. Ιδέες που «μας βρίσκουν σύμφωνους και μας γεμίζουν προβληματισμό και ανησυχία» → Το κλειδί για τους ορθούς χειρισμούς ενός κόσμου που αλλάζει η υπεύθυνη στάση του απέναντι σε αυτές τις προκλήσεις.

Κυρίως θέμα – αποδεικτικό σκέλος

Απάντηση στο πρώτο ζητούμενο

«Εφόδια»: ικανότητες και δεξιότητες που θα βοηθήσουν τους νέους να «ισοροπήσουν» και να προσγειωθούν ομαλά στη νέα πραγματικότητα.

Ειδικότερα:

1. **Πνευματικά και γνωστικά** → εξειδίκευση και άριστη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών με ταυτόχρονη αναζήτηση των **ειδικοτήτων** που πηγάζουν από τα νέα δεδομένα.

Ειδικότερα: **ευθυκρισία** → αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, της μεθοδευμένης προπαγάνδας που αποπροσανατολίζει τη σκέψη από τη λήξη ορθών αποφάσεων.

2. **Ηθικά και ψυχικά** → «αρτίωση του είναι», τόνωση της αυτοπεποίθησης και αντιμετώπιση δυσχερειών που απειλούν την νεανική ψυχοσύνθεση (άγχος, ανασφάλεια, κατάθλιψη) →

προφύλαξη της ψυχικής υγείας, αντίσταση στις «ανελευθερίες» μιας νέας και αβέβαιης εποχής.

3. **Κοινωνικοπολιτικά** → σεβασμός στο συνάνθρωπο, τα δικαιώματά του ώστε να εξαλειφθεί η «ψαλίδα» των ανισοτήτων και αδικιών («κοινωνική πόλωση») → απόκτηση πολιτικής συνείδησης και κριτικής ανάλυσης των πολιτικών προβλημάτων («ορθολογική συζήτηση») → βίωση της ελευθερίας σε όλες τις πραγματικές της διαστάσεις για την αντιμετώπιση αυταρχικών κινήσεων και εξάλειψη της βίας («ψηφιακό έγκλημα»).
4. Προσαρμοστικότητα, ατομική και κοινωνική ευθύνη.

Απάντηση στο δεύτερο ζητούμενο

Οι «δράσεις» και κινήσεις – πρωτοβουλίες που υπόσχονται βελτίωση του κόσμου.

1. **Κοινωνική δράση** – ακτιβισμός – εθελοντισμός – ατομική και συλλογική κινητοποίηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που μαστιάζουν την κοινωνία (μέθεξη σε κινήματα διαμαρτυρίας, όπου διατυπώνουν τα αιτήματα της νέας γενιάς για ένα καλύτερο κόσμο π.χ. οικολογική αναμόρφωση για τη βελτίωση της ζωής).
2. **Πολιτική δράση**: παρακολούθηση της επικαιρότητας και διατύπωση απόψεων υπό μορφή ομιλιών όπου προτάσσεται το πρόβλημα και η λύση του (μαθητικές κοινότητες, Βουλή των Εφήβων). Επίσης μέσω του εποικοδομητικού διαλόγου κάθε νέος έχει τη δυνατότητα να εκθέτει τους προβληματισμούς του και να σχολιάζει την προβληματική καθημερινότητα.
3. **Συγγραφική και ψηφιακή δράση**: σύνταξη κειμένων με τη μορφή άρθρων προς δημοσίευση στον ημερήσιο και ηλεκτρονικό τύπο. Βήμα στους νέους για αιτιολογημένη κατάθεση απόψεων σε επικριτικό και καταγγελτικό τόνο → σχολιασμός των κακώς κειμένων και εισήγηση τρόπων καταπολέμησής τους (γόνιμη αμφισβήτηση και όχι στείρα αντιπαράθεση θέσεων).

Επίλογος

Οι νέοι είναι η ελπίδα του κόσμου γιατί διαπνέονται από ιδανικά και είναι μάχιμοι και δυναμικοί. Είναι η «μαγιά για τη ζύμη του αύριο», το εχέγγυο για μια κοινωνία πιο ανθρώπινη και ισορροπημένη.

Συμπληρωματικές επισημάνσεις:

- Η νεανική ιστοσελίδα απαιτεί γλώσσα απλή, όχι όμως απλοϊκή και ύφος ζωηρό, άμεσο ρεαλιστικό, καυστικό, αλλά και προτρεπτικό.
- Χρειάζεται περιορισμός στο καταγραφόμενο όριο λέξεων (350-400 λέξεις).
- Οι όποιες θέσεις πρέπει να είναι σαφείς και κατανοητές, εύστοχες και τεκμηριωμένες.
- Βασικό είναι η οργάνωση της επιχειρηματολογίας και η τεκμηρίωση τους. Η απλή παράθεση ιδεών δεν θεωρείται θετικό προσόν.